

PRORAČUNSKI VODIČ

za građane

OPĆINE PRIMORSKI DOLAC

za 2023. godinu

Veljača 2023.

Što je Proračunski vodič za građane?

Proračunski vodič **sastoji se od tri dijela**. U **prvom dijelu** upoznajete osnovne termine proračuna, dijelove, pravila prilikom planiranja, te ukupnu terminologiju proračuna.

Drugi dio objašnjava proračunske prihode i primitke proračuna i njihovu strukturu.

Treći dio objašnjava rashode i izdatke proračuna, projekte koji se planiraju finansirati, te najznačajnije aktivnosti planirane u proračunu.

Proračunski vodič za građane, ili popularno nazvan **Proračun u malom** je dokument koji priprema općinska uprava s ciljem upoznavanja građana s najvažnijim općinskim finansijskim dokumentom – Proračunom.

Od velikog proračuna razlikuje se po veličini i sadržaju, jer mu je cilj približiti proračun građanima na razumljiv, jednostavan, vrlo slikovit i što je najbitnije, na edukativan način.

Ovdje ćete se upoznati s **osnovnom terminologijom i dijelovima proračuna, programima i projektima** koje općina planira u tekućoj godini, te korisnicima sredstava iz proračuna.

Proračunski vodič se smatra jednim od najvažnijih alata transparentnosti u komunikaciji općinske vlasti i građana vezano uz temu finaniranja proračunskim novcem, te njegova objava utječe na povećanje ocjene transparentnosti svake jedinice lokalne samouprave.

Informativan
Slikovit
Jednostavan

GDJE MOŽETE SAZNATI VIŠE ?

Uvid u puni sadržaj proračuna možete pronaći na:

1/ www.primorskidelac.hr

2/ Službeni glasnik br.

3/ JUO Općine Primorski Dolac,
Primorski Dolac 2

INFORMACIJE O PRORAČUNU

Proračunska načela i dijelovi proračuna

Proračun i njegova priprema oslanja se na **pet načela** koja se moraju poštivati. Jednako tako, propisana su i **3 dijela** proračuna, tj. izgled dokumenata kako se proračun mora planirati, pripremiti i usvojiti.

5 NAČELA PRORAČUNA

Proračun se temelji na **pet osnovnih načela**:

- ZAKONITOST
- URAVNOTEŽENOST
- TOČNOST
- TRANSPARENTNOST
- DOBRO FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

3 DIJELA PRORAČUNA

Proračun se sastoji od **tri dijela**:

- OPĆI DIO
- POSEBNI DIO
- OBRAZLOŽENJE PRORAČUNA

Opći dio proračuna daje prikaz proračunskih stavaka prema ekonomskoj klasifikaciji/kontima.

Posebni dio proračuna daje prikaz proračunskih stavaka istovremeno po organizacijskoj i progamskoj klasifikaciji, uključivo sve projekte koji se planiraju po programima, te po korisnicima.

U obrazloženju se objašnjavaju detaljno okolnosti, uvjeti te sastavni dijelovi svake grupe proračunskih prihoda/rashoda i njihove promjene u odnosu na prethodno razdoblje.

Proračunske klasifikacije pri planiranju proračuna

Svaki prihod/rashod u proračunu planiramo i prikazujemo na način koji mora odgovoriti na nekoliko pitanja, tj. mora biti transparentno i jasno - na kojem kontu, u kojem programu/projektu, u kom dijelu uprave, s kojom namjenom, te iz kojeg izvora su osigurana sredstva za svaki konkretni rashod.

1

EKONOMSKA KLASIFIKACIJA

Odgovara na pitanje:

Na kojem kontu se vode sredstva?

2

PROGRAMSKA KLASIFIKACIJA

Odgovara na pitanje:

Za koji projekt/program će se utrošiti sredstva?

3

ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA

Odgovara na pitanje:

U kojem odsjeku se vode i prate sredstva?

4

FUNKCIJSKA KLASIFIKACIJA

Odgovara na pitanje:

Za koju funkciju su planirana sredstva?

5

KLASIFIKACIJA PO IZVORU

Odgovara na pitanje:

Iz kog izvora dolaze sredstva za rashod?

Prioriteti proračunskog financiranja

Proračunske rashode/izdatke moguće je planirati uz poštivanje redoslijeda kojim će se financirati sve općinske investicije, podmirenje obveza prema korisnicima, bankama, poslovnim partnerima i ostalima. To znači da je općina dužna prvo podmiriti rashode prvog prioriteta, pa zatim sljedećeg, sve do mogućnosti proračunskih izvora financiranja, izvornih i vanjskih. Ukoliko ne bi postojao takav pristup postoji opasnost negativnog utjecaja na dugoročnu stabilnost za sve s kojima se ostvaruju ekonomski, socijalni ili razvojni odnosi, pa čak i do moguće nelikvidnosti ili nesolventnosti općinskog proračuna.

PRVI PRIORITY

OTPLATA DUGA PO
POSTOJEĆIM
FINANSIJSKIM
ZADUŽENJIMA

DRUGI PRIORITY

FINANCIRANJE OSNOVNIH
OBVEZA, ZAKONSKIH
FUNKCIJA I
DECENTRALIZI-RANIH
FUNKCIJA

TREĆI PRIORITY

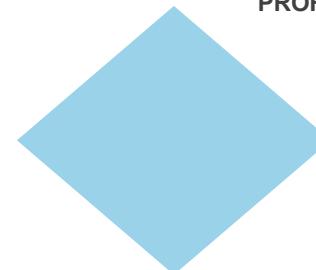
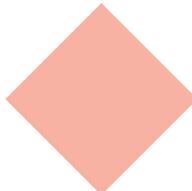
FINANCIRANJE VEĆ
ZAPOČETIH PROJEKATA
IZ PRETHODNOG
PRORAČUNSKOG
RAZDOBLJA

ČETVRTI PRIORITY

FINANCIRANJE NOVIH
PROJEKATA PREMA
PLANU RAZVOJNIH
PROJEKATA

PETI PRIORITY

PODMIRENJE
OSTALIH RASHODA
SUKLADNO
MOGUĆNOSTIMA
PRORAČUNA

Sudionici proračunskog procesa

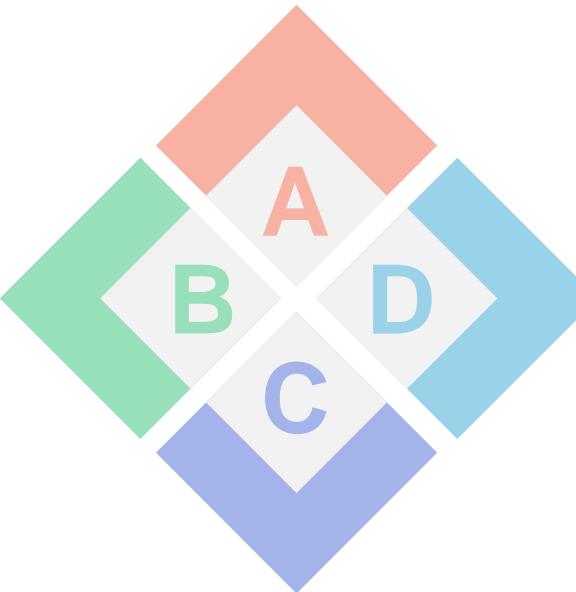

JEDINSTVENI UPRAVNI ODJEL

Čitavim procesom pripreme proračuna koordiniraju općinske službe unutar upravnih cjelina općine. One su u stalnom kontaktu sa svim sudionicima proračunskog procesa kroz upute i podršku pomažu u pripremi svih potrebnih podataka za planiranje proračuna.

OPĆINSKO VIJEĆE

Najviše predstavničko tijelo općine donosi i usvaja proračun. **Obveza usvajanja je do 31.12. tekuće godine** za sljedeću proračunska godinu. Tijekom proračunske godine usvojeni proračun se može alatom rebalansa smanjivati ili povećavati, sukladno zakonskim odredbama.

PRORAČUNSKI KORISNICI

Proračunski korisnici su svi oni koji tijekom proračunske godine imaju financijske odnose sa proračunom, bilo da se radi o fizičkim ili pravnim osobama. Prema njima idu tokovi novca iz proračuna i financiraju se njihovi programi, projekti, i potrebe.

GRAĐANI

Tijekom proračunskog procesa /1.9.-31.12./ u planiranje proračuna trebaju se uključiti građani kroz:

- savjetovanja s javnošću
- organizacijom anketa na webu općine gdje se građani mogu izjasniti o prioritetnim projektima,
- predstavljanjem proračuna prije usvajanja.

Proračunska vremenska linija

Proračunski proces započinje u tekućoj godini u mjesecu rujnu, temeljem smjernica koje Ministarstvo Financija obično priprema u kolovozu. Sve do kraja prosinca tekuće godine odvijaju se procesi:

- **planiranje**,
- **izrada i**
- **donošenje proračuna.**

U prosincu /zakonski najkasnije do 31.prosinca tekuće godine **Općinsko Vijeće** obvezno je **usvojiti proračun**.

Prijelazom u plansku godinu ulazi se u drugu fazu koja obuhvaća **procese nadzora** nad izvršavanjem proračuna **te reviziju i u slučaju potrebe rebalans proračuna**. Rebalansom se planski proračun može smanjiti ili povećati tijekom proračunske godine.

rujan

listopad

studen

prosinac

siječanj-
prosinac

PLANIRANJE

IZRADA

DONOŠENJE

USVAJANJE

NADZOR

PRORAČUNSKI PRIHODI

PRORAČUNSKI PRIHODI
ZA 2023.g. PLANIRANI SU
U IZNOSU OD
2.254.050 EUR

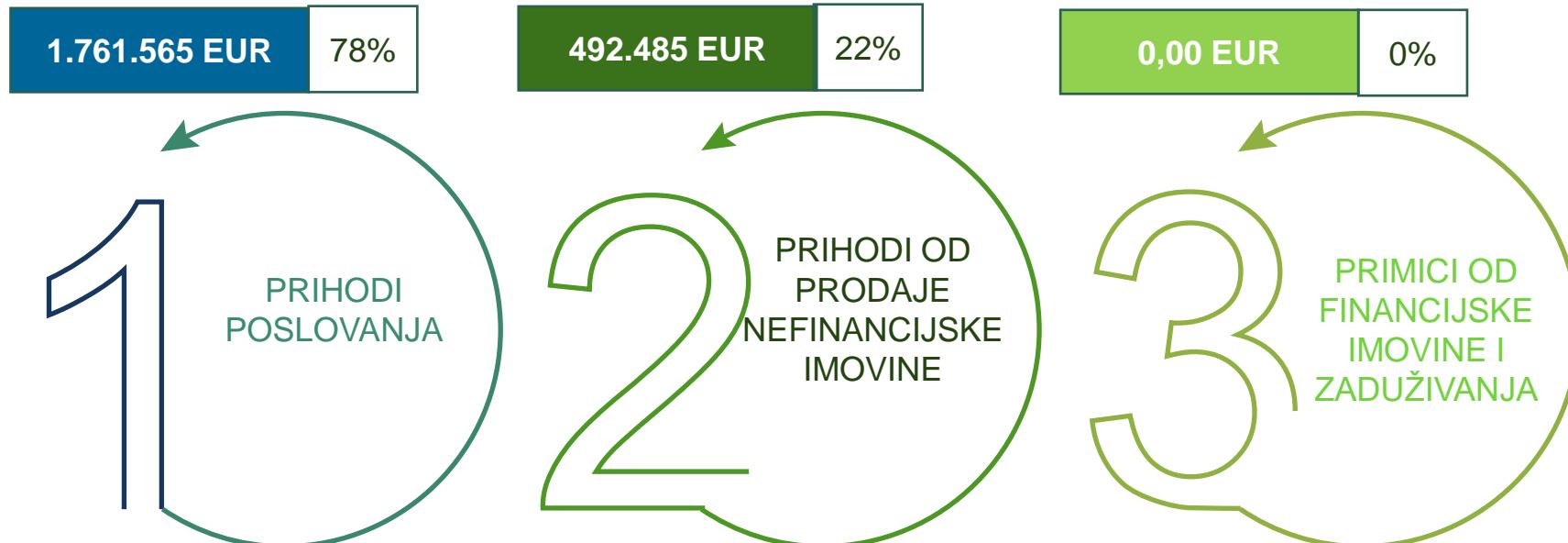
Trogodišnje razdoblje planiranja prihoda i primitaka

Sukladno Zakonu o proračunu proces planiranja proračuna obuhvaća plan za proračunsku godinu i projekcije za naredne dvije godine, što znači za 2024. i 2025. godinu

Grupe prihoda proračuna 2023.g.

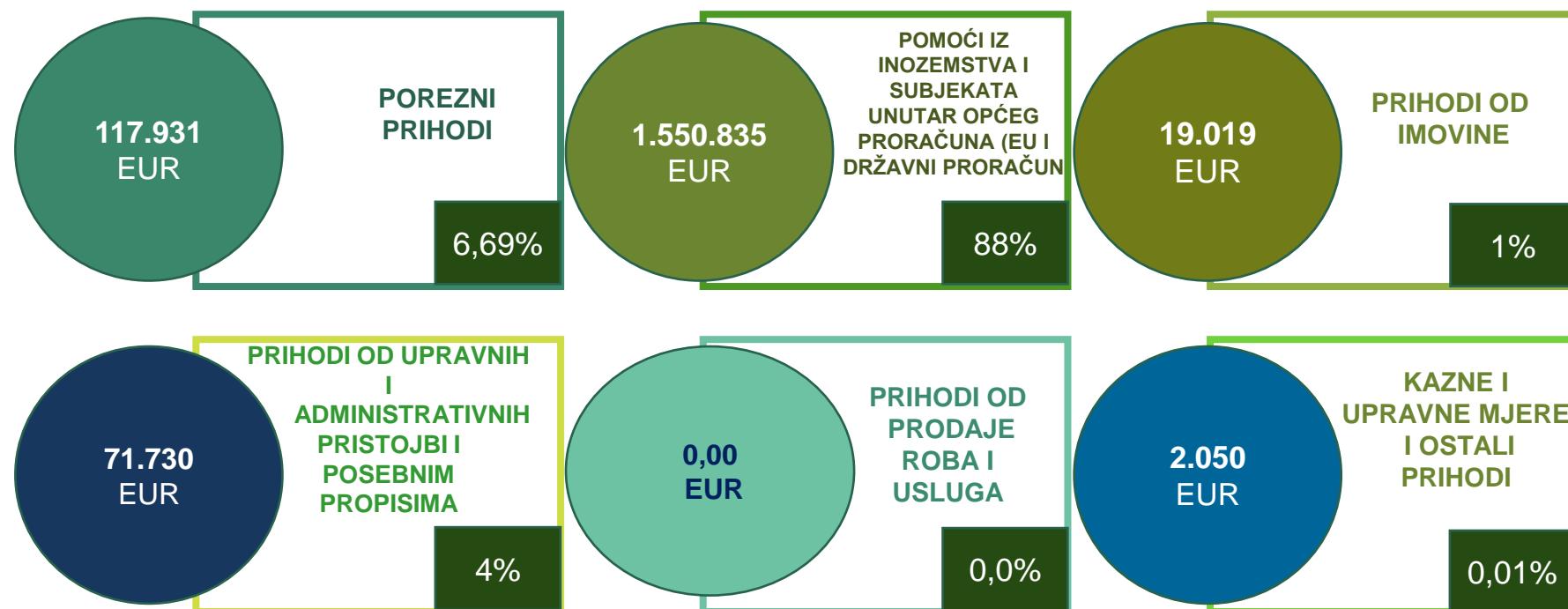
Planirani prihodi Općine Primorski Dolac u 2023. godini sastoje se od tri skupine prihoda — prihodi poslovanja, prihodi od prodaje imovine (zemljišta i objekata) u vlasništvu općine, te primici od finansijske imovine i zaduživanja. Ove godine nisмо planirali primitke temeljem zaduživanja.

Prihodi poslovanja, grupe unutar skupine i učešća u toj skupini prihoda

Ove prihode često nazivamo i tekućim prihodima, jer se pojavljuju svake godine i na njih se proračun može najčvršće osloniti.

Ove godine oni čine 78 % ukupno planiranih prihoda proračuna a sastoje se od sljedećih podgrupa:

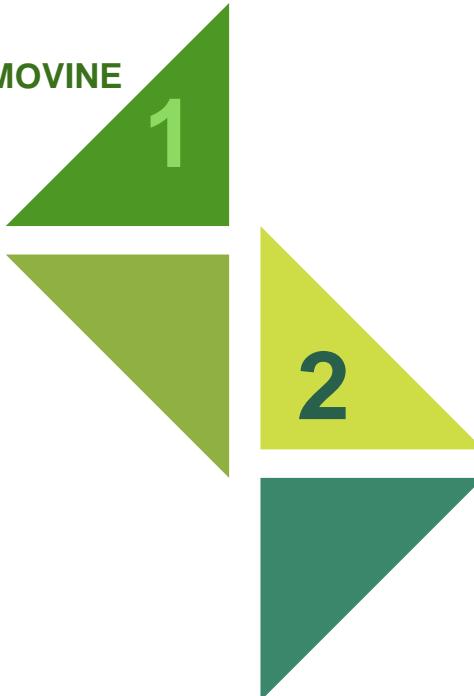

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Općina može dio svojih prihoda ostvariti i prodajom vlastite imovine (zemljišta, objekti i sl), što se u proračunskoj terminologiji zovu prihodi od prodaje nefinancijske imovine. Često ih zovemo i kapitalni prihodi, a bitna im je karakteristika da je zakonom propisana obveza njihovog **namjenskog trošenja isključivo u kapitalne svrhe**. Ove godine ukupni prihodi iz ove skupine dolaze iz grupe prihoda - prodaja zemljišta.

PRIHODI OD PRODAJE NEPROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE (ZEMLJIŠTE)

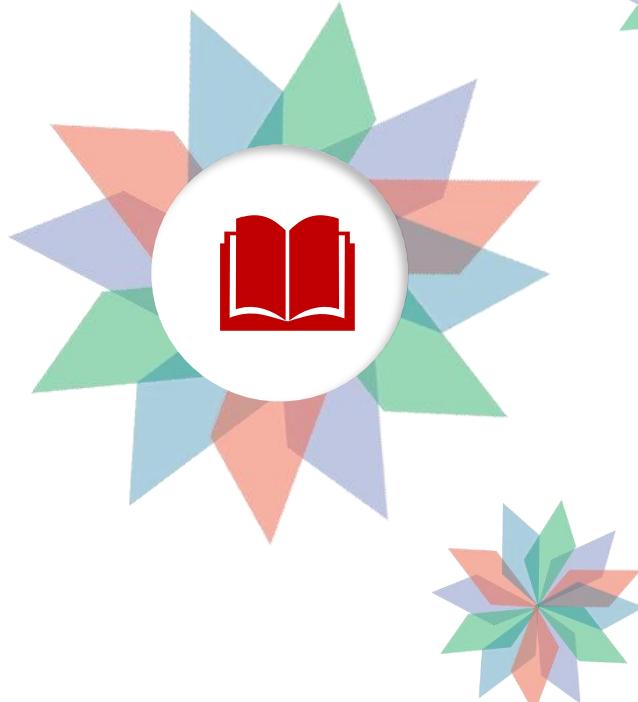
492.485 EUR

PRIHODI OD PRODAJE PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE (OBJEKTI, PROSTORI)

0,00 EUR

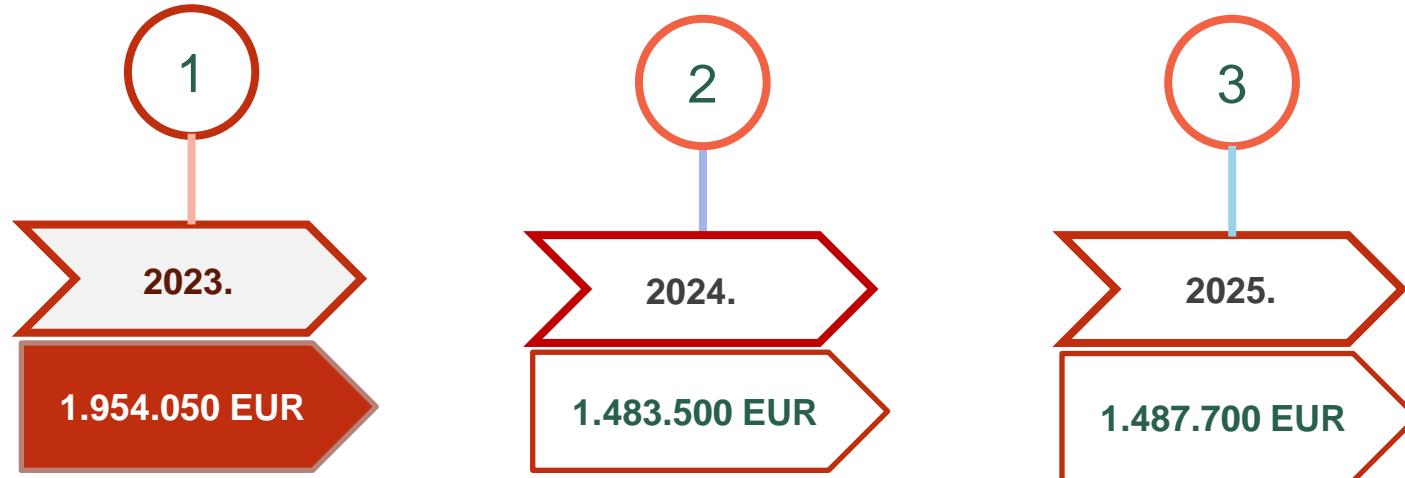
PRORAČUNSKI RASHODI

PRORAČUNSKI RASHODI
ZA 2023.g. PLANIRANI SU
U IZNOSU OD
1.954.050 EUR

Trogodišnje razdoblje planiranja rashoda i izdataka

Sukladno Zakonu o proračunu proces planiranja proračuna obuhvaća plan za proračunsku godinu i projekcije za naredne dvije godine, što znači za 2024. i 2025. godinu, kako za prihodnu stranu proračuna, tako i za rashodnu. Navedene rashode i izdatke planirali smo u tom razdoblju kao što je prikazano u nastavku:

Sto čini rashode proračuna?

Rashode poslovanja (tekuće rashode) čine plaće djelatnika svih općinskih ustanova, i proračunskih korisnika, pripadajući materijalni rashodi za funkcioniranje (energenti, komunalne usluge, roba, tekuća i investicijska održavanja objekata i opreme). To su i subvencije, tekuće donacije, naknade i potpore općine građanima ili udrugama, u svrhu održavanje ili podizanje standarda življenja.

Rashode za nabavu nefinancijske imovine (kapitalne rashode) čine ulaganja iz proračuna u postojeću imovinu općine i korisnika ili u kupnju ili gradnju nove imovine (gradevinski objekti, komunalna infrastruktura i dr.)

Planirani izdaci u proračunu predstavljaju isplate iz proračuna za povrat glavnica dugoročnih kredita Općine Primorski Dolac, realiziranih u prethodnom razdoblju za financiranje investicija na području općine.

Skupine rashoda proračuna 2023.g.

Planirani rashodi proračuna mogu se grupirati u **3 osnovne skupine**, koji se, osim zakonom propisanim terminima, mogu nazvati i tekućim i kapitalnim rashodima, te izdacima za otplatu zajmova.

Rashodi proračuna 2023.g. po organizacijskoj strukturi Općine

Većina rashoda proračuna direktno je vezana uz pojedine dijelove uprave koji se nazivaju "Razdjeli" a unutar njih se nalazi podjela na "Glave". Prikaz rashoda proračuna po ovom kriteriju propisan je zakonom kao organizacijska klasifikacija proračuna. Naša općina ima relativno jednostavnu organizacijsku strukturu, koja izgleda ovako:

Rashodi proračuna 2023.g. po programima

Kako smo istakli na dijelu prikaza proračuna prema klasifikacijama, najjednostavniji i najslikovitiji pregled proračuna je kroz predstavljanje projekata koji su sadržani u tzv. programima.

Oni brojem variraju kroz godine, a kroz njih općina financira čitav spektar djelatnosti, sustava, udruga i područja koja pokrivaju život tijekom jedne godine. Projekti se planiraju i vode po nazivima koji su logička i funkcionalna cjelina i vrlo ih je lako pronaći i vidjeti u proračunu.

Ove godine rashode
smo planirali kroz
19 PROGRAMA.

8 najvećih programa prema iznosima u proračunu za 2023.g.

Od velikog broja programa (19), **ističemo 8 programa koji zbrojno angažiraju 90% naših proračunskih sredstava**. Njihov je značaj presudan, bilo da se radi o broju korisnika koje podržavaju, ili se radi o investicijama koje mijenjaju sadržaj i prostor naše općine i ostavljaju pozitivan i dugoročan trag na život, prostor, i ljude.

Program izgradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture

Ovaj program, osim što angažira najveći iznos sredstava od svih programa, privlači i najveći interes svih stanovnika naše općine, jer kroz ovaj program općina ispunjava, osim zakonske obveze i skrbi za ovo područje i još jednu svoju funkciju a to je skrb prema ravnomjernom razvoju svih svojih dijelova, naravno, u skladu s realnim proračunskim mogućnostima. Ovdje se maksimalno angažiramo na aktivaciji izvora van našeg proračuna, tj. županijska, državna i europska sredstva.

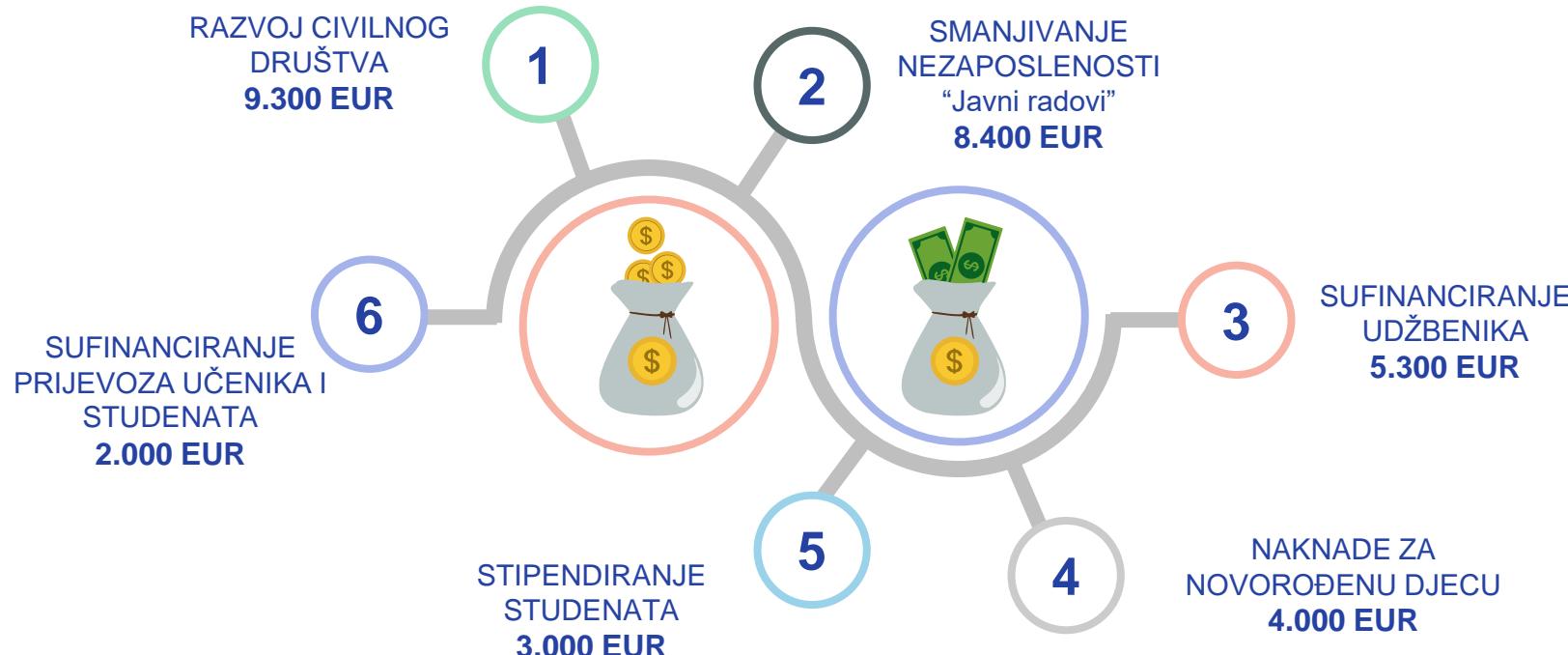
Izgradnja Vatrogasnog doma	Proširenje groblja Sv. Martina	Izgradnja cesta na području općine (tzv. nekategorizirane ceste)	Uređenje vidikovca
----------------------------	--------------------------------	--	--------------------

500.000 EUR	174.650 EUR	88.500 EUR	72.450 EUR
-------------	-------------	------------	------------

Izgradnja bočališta kod Općine	Rekonstrukcija srednjovjekovnih bunara	Izgradnja spomen obilježja žrtvama iz Domovinskog rata	Izgradnja dječjih igrališta
65.000 EUR	53.000 EUR	32.500 EUR	13.255 EUR

Projekti koji su nama jako bitni jer podržavaju one kojima su sredstva nužna

Prema mogućnostima proračuna, snažno smo uključeni u podršku onim grupama naših žitelja koji imaju specifične potrebe ili situacije gdje smatramo da možemo pomoći. Nastojimo iz godine u godinu te projekte i aktivnosti proširiti, bilo po broju korisnika, bilo po iznosima kojima sudjelujemo u realizaciji njihovih ideja, aktivnosti ili potreba.

IZDAVAČ: Općina Primorski Dolac
ZA IZDAVAČA: Joško Dujmović, ing. građ.
PODACI: Načelnik Općine Primorski Dolac
GODINA: JUO Općine Primorski Dolac
2023.

